

روسیه چگونه توانست بعد از جنگ اوکراین جریان صادرات نفت خود را حفظ کند؟

سپر روسی در مقابل تحریم نفتی

روس‌ها تاکنون توانسته‌اند با ۵ روش: ۱- شراکت استراتژیک با چین ۲- خرید تقاضای پالایشگاه‌های هند ۳- تجارت سر به سر با ترکیه ۴- ورود تهاجمی به بازار نفت و ۵- استفاده از ارزهای ملی در تجارت نفت، میزان صادرات نفتی خود را در مواجهه با تحریم‌های نفتی غرب حفظ کنند

سیداحسان حسینی/ روسیه با اجرای ۵

روش بازسازی نفت توانست صادرات نفت خود را به چین، هند و ترکیه به ترتیب ۹۰۰، ۱۸۲ و ۱۰۲ هزار بشکه در روز افزایش دهد و خلأ بازارهای اروپایی را برای صادرات نفت خود جبران کند. بدین ترتیب میزان صادرات و درآمد نفتی روسیه بعد از وقوع جنگ اوکراین و اعمال تحریم نفتی غرب، افت پیدا نکرد. پس از وقوع جنگ اوکراین در ۲۴ فوریه سال جاری میلادی، درگیری و شکاف عمیقی بین روسیه و اتحادیه اروپا ایجاد شد، به گونه‌ای که بسیاری از کارشناسان این واقعه را نقطه عطفی در تاریخ تحولات بین‌المللی می‌دانند.

هم‌اکنون این درگیری از جنبه نظامی به جنبه اقتصادی تعمیم یافته و روس‌ها تحت تحریم نفتی اروپا و آمریکا قرار گرفته‌اند و در مقابل با محدودیت در صادرات گاز به اروپا از این سوخت به‌عنوان اسلحه در مقابل تحریم‌های غرب استفاده کرده و به اروپا فشار می‌آورند.

جریان صادرات نفت روسیه روی ۶ میلیون بشکه در روز حفظ شد

با وجود اعمال تحریم نفتی علیه روسیه و حتی فشارهای آمریکا به هند و سایر کشورهای آسیایی برای ممانعت از خرید نفت روسیه، اما طبق آمار مؤسسه خارجی، جریان صادرات نفت این کشور از ۲۴ فوریه تا کنون نه تنها حفظ شده بلکه در برخی ماه‌ها افزایش نیز یافته است. طبق گزارش ورتکسا (تصویر ۱)، با وجود محدودیت‌های نفتی اروپا و آمریکا، جریان صادرات نفت روسیه به کشورهای آسیایی افزایش یافته است و این موضوع سبب شد صادرات نفت روسیه در ماه گذشته میلادی روی ۶ میلیون بشکه در روز حفظ شود و تنها اندکی نسبت به سال ۲۰۱۹ (حدود ۲۰۰ هزار بشکه) کاهش یابد.

کاهش خرید اروپا و به صفر رسیدن واردات آمریکا و در عوض افزایش واردات نفت روسیه توسط کشورهای آسیایی بخوبی در تصویر ۱ قابل مشاهده است.

درآمد ماهانه ۲ میلیارد دلاری روس‌ها پس از جنگ اوکراین

طبق گزارش آژانس بین‌المللی انرژی (IEA)، میزان درآمد‌های نفتی روسیه بعد از وقوع جنگ اوکراین نیز افت چندانی نداشته و بعد از طی کردن یک روند صعودی در ماه ژوئن، به دلیل «افت قیمت جهانی نفت» در ۲ ماه گذشته به میزان اندکی کاهش یافته است.

درآمد صادرات نفت روسیه در ماه آگوست ۱۷،۷ میلیارد دلار بوده که نسبت به ماه جولای ۱،۲ میلیارد دلار کاهش یافته است. البته رقم صادرات روزانه نفت خام و محصولات نفتی روسیه با ۲۲ هزار بشکه افزایش به ۷،۶ میلیون بشکه در روز رسیده است. به طور میانگین بعد از وقوع جنگ اوکراین، روسیه ماهانه ۲۰ میلیارد دلار از صادرات نفت خام درآمدزایی کرده است.

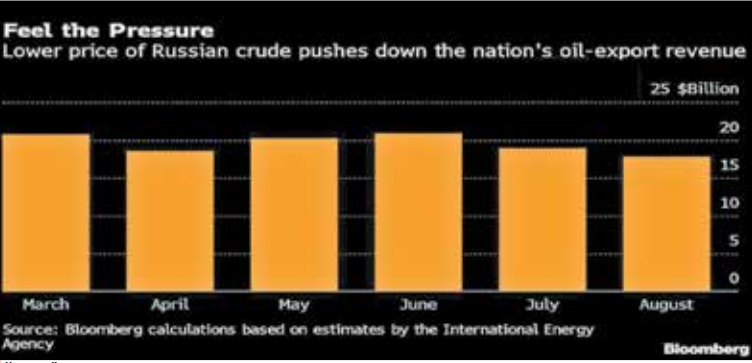
مقایسه نوسانات صادرات نفت روسیه با ایران و ونزوئلا بعد از تحریم

مقایسه میزان صادرات نفت روسیه با ایران و ونزوئلا پس از اعمال تحریم‌های نفتی علیه ۳ کشور نشان می‌دهد که روس‌ها برخلاف این ۲ کشور توانسته‌اند جریان صادرات نفت خود را حفظ کنند و مانع از افت آن شوند (تصویر ۳). در این گزارش هم عنوان شد که میزان صادرات نفت و درآمد‌های نفتی روسیه بعد از جنگ اوکراین تغییر محسوسی نکرده است.

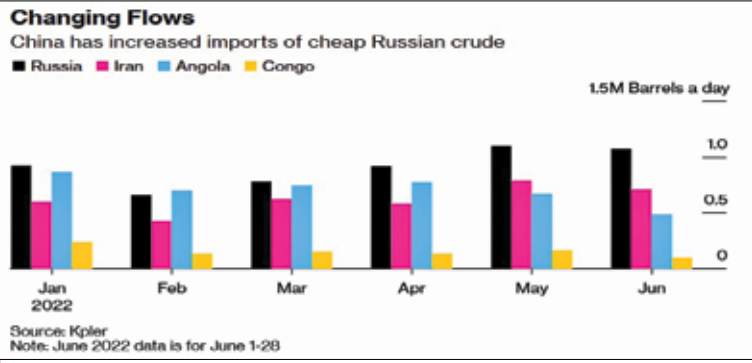
طبق تصویر ۳، بعد از گذشت ۵ ماه از آغاز تحریم نفتی ایران در ماه مه ۲۰۱۸، صادرات نفت ایران به میزان ۵۰۰ هزار بشکه در روز (معادل ۲۴ درصد) کاهش یافت. همچنین بعد از گذشت ۵ ماه از آغاز تحریم نفتی ونزوئلا در ژانویه ۲۰۱۹، صادرات نفت ونزوئلا به میزان ۳۰۰ هزار بشکه در روز (معادل ۴۰ درصد) کاهش یافت.

اما صادرات نفت روسیه بعد از گذشت ۵ ماه از آغاز تحریم نفتی این کشور در فوریه ۲۰۲۲، نه تنها کاهش نیافت بلکه افزایش نیز پیدا کرد. حال سؤال اساسی کرده و می‌کنند که در مقابل تحریم نفتی ایمن شده‌اند؟ پاسخ این پرسش دو کلمه است: «بازسازی نفت».

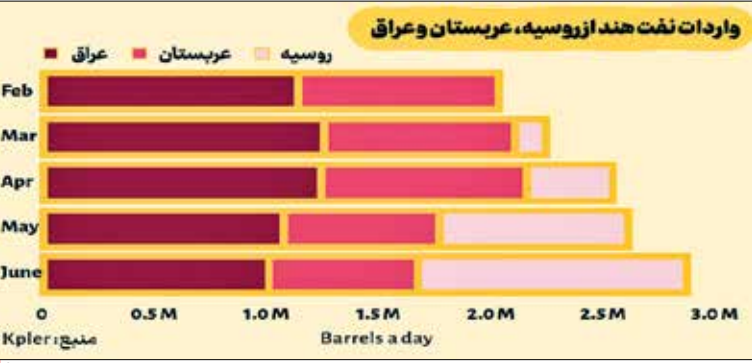
در واقع تنها تفاوت روسیه با ایران و ونزوئلا این است که روس‌ها برای ایمن‌سازی جریان صادرات نفت خود در مقابل تلطامات بازار و تحریم، راهبرد «بازسازی نفت» را پیش گرفته‌اند که در ادامه به آن اشاره می‌شود.

تصویر ۱

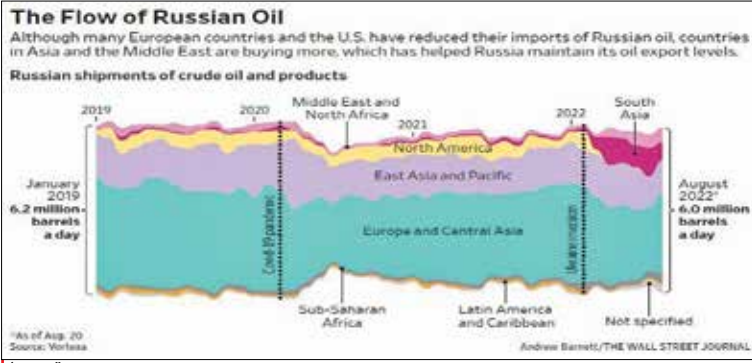
تصویر ۲

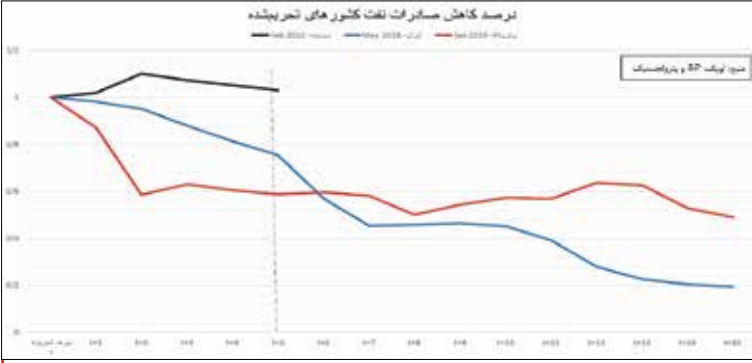
تصویر ۳

تصویر ۴

تصویر ۵

تصویر ۱

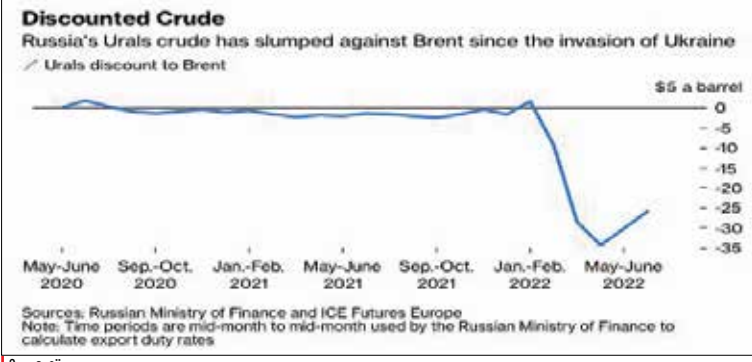
تصویر ۲

	July	y/y pct change	Jan-July	y/r pct change
Saudi	6,563,472	-1.60	49,835,011	-1.20
Russia	7,145,611	7.60	48,453,258	4.43
Iraq	3,639,508	-22.10	30,375,600	-1.30
Angola	2,125,769	-27.00	19,314,320	-15.50
Brazil	1,026,900	-58.00	14,025,389	-27.00
United States	128,527	-84.00	4,585,464	-49.00
Malaysia	3,344,832	183.00	14,420,592	69.70
Iran	0	-	780,392	-
Venezuela	0	-	0	-
Oman	2,764,238	-25.00	23,793,940	-10.70
UAE	3,562,013	86.00	22,992,753	42.00

تصویر ۳

تصویر ۴

تصویر ۵

حفظ جریان صادرات نفت خود، «ورود

تهاجمی» به بازار نفت بود. طبق گزارش رویترز (تصویر ۸)، روسیه به دنبال صادرات نفت با تخفیف‌های مناسب، هزینه دور زدن مشتریان آسیایی در قالب «قراردادهای بلندمدت» است تا پس از قطع واردات نفت اروپا، بتواند بازارهای خودش در آسیا را ایمن کند.

با وقوع جنگ اوکراین، قیمت جهانی نفت ۲۰ الی ۳۰ دلار افزایش یافت، در نتیجه روسیه از این فرصت استفاده کرد و با ورود تهاجمی به بازار نفت و اعطای تخفیف‌های مناسب، هزینه دور زدن تحریم را برای خریداران نفت خود پوشش داد، به گونه‌ای که حتی خریداران اروپایی نیز به خرید نفت روسیه تمایل شدند. اعطای تخفیف‌ها تنها راه درآمد‌های نفتی روسیه را کاهش نداد، بلکه باعث افزایش درآمد‌ها به بالای ۲۰ میلیارد دلار در ۳ ماهه اول بعد از آغاز جنگ شد.

تصویر ۹، میزان تخفیف رویترز (تصویر ۷)، با اجرای سیاست تجارت سر به سر، صادرات نفت روسیه به ترکیه بعد از جنگ اوکراین بیش از ۲ برابر شده و از ۹۸ هزار بشکه به ۲۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. هند به دلیل هزینه انتقال، صرفه اقتصادی نداشت اما با وقوع جنگ و افزایش قیمت جهانی نفت، صادرات روسیه به هند در دستور کار این کشور قرار گرفت

ورود تهاجمی روس‌ها به بازار نفت مانع از تنگ شدن حلقه تحریم شد

یکی دیگر از راهکارهای روسیه برای

شد. همچنین در این روش، کشور صادرکننده

نفت با تسهیل‌های روسی استفاده کرده و این موضوع را به سمت افزایش خرید نفت کشور راضی کرده‌اند.

تجارت سر به سر روسیه با ترکیه، صادرات نفت این کشور ۱۱ برابر کرد

یکی دیگر از سیاست‌های بازارسازی نفت، «تجارت سر به سر» یا total trade است. در این روش، کشور صادرکننده نفت، مابه‌ازای فروش نفت خود، کالاهای موردنیازش را از کشور خریدار وارد می‌کند. بدین ترتیب کشور خریدار نفت مجبور است برای راضی نگه داشتن صادرکنندگان خود، نفت موردنیاز را از کشور عرضه‌کننده بخرد تا همچنان جریان صادرات سایر کالاهای آن کشور تداوم داشته باشد.

طبق گزارش رویترز (تصویر ۷)، با اجرای سیاست تجارت سر به سر، صادرات نفت روسیه به ترکیه بعد از جنگ اوکراین بیش از ۲ برابر شده و از ۹۸ هزار بشکه به ۲۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. هند به دلیل هزینه انتقال، صرفه اقتصادی نداشت اما با وقوع جنگ و افزایش قیمت جهانی نفت، صادرات روسیه به هند در دستور کار این کشور قرار گرفت

ورود تهاجمی روس‌ها به بازار نفت مانع از تنگ شدن حلقه تحریم شد

یکی دیگر از راهکارهای روسیه برای

صادرات ۱٫۵ میلیون بشکه‌ای نفت ایران در ماه ژوئن

اخبار

گروه اقتصادی/ مؤسسه بین‌المللی تانکر ترکرز در تازه‌ترین گزارش خود از صادرات ۱،۵ میلیون بشکه‌ای نفت ایران در ماه ژوئن خبر داد. به این ترتیب مجموع صادرات نفت ایران طبق میانگین آمار کیلر و مؤسسه تانکر ترکرز بیش از یک میلیون بشکه در روز محاسبه می‌شود. به گزارش فارس، مؤسسه مطالعات انرژی آکسفورد در گزارش ماه آگوست (ماه گذشته میلادی) خود با عنوان «نوسانات بازار نفت: ارزیابی روایت‌های صعودی و نزولی» با استناد به آمار مؤسسه ردیابی نفتکش‌ها کیلر و تانکر ترکرز، رقم صادرات نفت ایران را اعلام کرد. طبق این گزارش، میزان صادرات نفت ایران در ماه ژوئن توسط مؤسسه کیلر و تانکر ترکرز به ترتیب ۱،۵ و ۱ میلیون بشکه در روز محاسبه شده است. روند صعودی تولید نفت ایران نیز همچنان تداوم یافته است.

ماه ۲۰۲۲	کیلر	تانکر ترکرز
Jan	۰٫۸	۱٫۲۵
Feb	۰٫۸۵	۱
Mar	۰٫۸	۱٫۴
Apr	۰٫۸	۱٫۱
May	۰٫۸۵	۰٫۸
Jun	۰٫۸۵	۱٫۵
میانگین دو مؤسسه	۰٫۸۲۵	۱٫۱۷۵

۱ میلیون بشکه در روز

صادرات نفت ایران در ۶ ماهه نخست سال ۲۰۲۲، یک میلیون بشکه در روز بود

صادرات نفت ایران در ۶ ماهه اول سال ۲۰۲۲ طبق آمار مؤسسه کیلر و تانکر ترکرز به ترتیب ۰،۸۲۵ و ۱،۱۷۵ میلیون بشکه در روز محاسبه می‌شود و میانگین آمار این دو مؤسسه، معادل یک میلیون بشکه در روز است. طبق آخرین گزارش سازمان اوپک، نیز میزان صادرات نفت ایران با احتساب میعانات گازی ۱،۱۱۶ میلیون بشکه در روز بوده است.

عضویت در سازمان شانگهای می‌تواند ایران را به هاب انرژی منطقه تبدیل کند

گروه اقتصادی/ عضویت رسمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای روز جمعه (۲۵ شهریور) در بیست و دومین نشست سران این سازمان در سمرقند اعلام شد. اسناد عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای روز چهارشنبه به امضای حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه و دبیرکل سازمان همکاری شانگهای رسید و لایحه عضویت در این نهاد اقتصادی منطقه‌ای برای طی مراحل قانونی تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است. کارشناسان و تصمیم‌سازان کشور معتقدند که این عضویت می‌تواند به تحقق اهداف ایران در زمینه انرژی کمک کند. عضو کمیسیون انرژی مجلس با تأکید بر اینکه عضویت ایران در سازمان شانگهای راه تبدیل ایران به هاب انرژی منطقه را هموار می‌کند، اعلام کرد: عضویت ایران در این سازمان ناشی از دیپلماسی هدفمند دولت با همسایگان و قابل قدردانی است. «مصطفی نخعی» در صفحه توئیتری خود با اشاره به عضویت رسمی ایران در سازمان همکاری‌های شانگهای نوشت: عضویت ایران در سازمان شانگهای ناشی از دیپلماسی هدفمند دولت با همسایگان و قابل قدردانی است. وی ادامه داد: کشورهای عضو و ناظر در سازمان مذکور، بزرگ‌ترین تولیدکننده و مصرف‌کنندگان انرژی در جهان هستند. نخعی تأکید کرد: باید از فرصت پیش آمده برای ارتقای جایگاه ایران در حوزه انرژی و تبدیل شدن به هاب انرژی منطقه استفاده کرد.

تنظیم نقشه راه دیپلماسی انرژی برای همکاری با اعضای این سازمان

در همین حال، عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی با تأکید بر لزوم تدوین نقشه راه دیپلماسی انرژی کشورهای عضو شانگهای، یادآور شد: باید مشخص شود که قرار است میان ایران، ترکمنستان، جمهوری آذربایجان، روسیه، هند، پاکستان و افغانستان ترکیه چه قراردادهای گازی یا نفتی منعقد شود. «هادی بیگی نژاد» در گفت‌وگو با ایرنا در مورد عضویت رسمی ایران در سازمان همکاری شانگهای، گفت: گسترش تعاملات سیاسی و مبادلات اقتصادی با کشورهای مختلف می‌تواند به رونق اقتصاد کشور کمک کند. مسلماً پیوستن ایران به سازمان همکاری شانگهای هم نقش مهمی در توسعه مبادلات تجاری ایران دارد. عضو کمیسیون انرژی مجلس یازدهم با اشاره به دیدارهای آیناالله سید ابراهیم رئیسی با رؤسای جمهور کشورهای منطقه در حاشیه اجلاس شانگهای، افزود: دیدار و گفت‌وگوئی رئیس جمهور کشورمان با رؤسای جمهور کشورهای عضو شانگهای منجر به توسعه روابط سیاسی و تعمیق پیوندهای اقتصادی خواهد شد و همکاری‌های بازرگانی و تجاری را تقویت می‌کند. وی با بیان اینکه گام‌های اولیه دیپلماسی عمومی در سازمان شانگهای برداشته شده است به دیدارهای ریاست جمهوری اشاره کرد و گفت: دیدارهای دوجانبه آیناالله رئیسی با رؤسای جمهور روسیه، چین، ترکمنستان، ترکیه، ازبکستان و تاجیکستان در این اجلاس مهم بود، چون همکاری‌های شانگهای هم‌اکنون در ترانسپان سال‌ها ارتباط اقتصادی خود را با ایران قطع کرده بود و با امضای قرارداد سوپا گازی با این کشور مقرر شد که گاز ترکمنستان از طریق ایران به جمهوری آذربایجان منتقل شود، این قرارداد تجاری می‌تواند به رونق اقتصاد و تأمین گاز استان‌های شمالی کشور هم کمک کند. گفتنی است بیست و دومین اجلاس سران سازمان همکاری شانگهای روز جمعه در حالی به کار خود پایان داد که ۹ کشور جمهوری اسلامی ایران، هند، جمهوری قزاقستان، جمهوری خلق چین، قرقیزستان، پاکستان، قزاقستان، روسیه، تاجیکستان و ازبکستان عضو رسمی سازمان همکاری شانگهای هستند و سه کشور افغانستان، بلاروس و مغولستان دارای وضعیت ناظر و ۶ کشور جمهوری آذربایجان، جمهوری ارمنستان، پادشاهی کامبوج، جمهوری دموکراتیک فدرال نپال، جمهوری ترکیه و جمهوری دموکراتیک سوسیالیستی سریلانکا شرکای گفت‌وگوئی سازمان همکاری شانگهای هستند. ایران با بسیاری از این کشورها مرادوت در حوزه انرژی دارد.

اخبار